

REPUBLIKA SLOVENIJA

KABINET PREDSEDNIKA VLADE

Magnetogram ni lektoriran!

MAGNETOGRAM

IZJAVE PREDSEDNIKA VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE JANEZA JANŠE AKTIVNOSTIH IN UKREPIH VLADE V ZVEZI Z RAZMERAMI NA SVETOVNIH FINANČNIH TRGIH TER DRUGIH AKTUALNIH ZADEVAH

Ljubljana, 14. oktober 2008

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Lep pozdrav vsem skupaj. Vlada je danes sprejela spremembe in dopolnitve zakona o bančništvu. Z njim ureja vprašanje jamstva hranilnih vlog, kot je bilo to napovedano že v izjavah ministra za finance in guvernerja Banke Slovenije pred dnevi. S tem zakonom jamčimo neomejeno hranilne vloge v slovenskih bankah. Ta ukrep bo veljal najkasneje do 31. 12. naslednje leto. Vlada je tudi umaknila s predloga zakona stopnjo zaupnosti, zato je na voljo tudi vam in si lahko podrobnosti preberete.

Pred tem sestankom oziroma pred sejo vlade je bil usklajevalni sestanek, na katerem smo se pogovarjali o tem ukrepu. Na tem sestanku je ta ukrep začasnega neomejenega jamstva za hranilne vloge dobil soglasno podporo. Zakon je tudi, to sem prej pozabil omeniti, usklajen z Banko Slovenije.

Na tem usklajevalnem sestanku smo obravnavali morebitne ukrepe, ki bi jih bilo potrebno zaradi svetovne finančne krize sprejeti tudi v Sloveniji, izmenjali informacije z nekaterih mednarodnih sestankov, ki jih je bilo veliko v zadnjih dneh in se predvsem dogovorili za funkcioniranje v tem vmesnem času, od konstituiranja novega parlamenta do oblikovanja nove vlade. To je glede na slovensko ustavo in zakonodajo nek specifičen čas, ki nekaterim organom ne daje polna pooblastila, po drugi strani pa organe, ki še imajo polna pooblastila, pušča brez koordinativnih funkcij.

Na tem sestanku smo dosegli politično soglasje o tem, kako ravnati v tem vmesnem času zato, da bodo predlagani po potrebi sprejeti ukrepi tako na ravni izvršilne oblasti kot tudi na ravni zakonodajne oblasti, če bodo ti potrebni zaradi situacije kot se bo razvijala. In dosegli smo dogovor o tem, kako delo v tem času koordinirati in s tem omogočiti tudi organom, ki morajo delovati, vendar pa zato potrebujejo določene usmeritve, imajo popolna pooblastila, da takšne usmeritve dobijo tudi v tem času.

Dogovor je bil tudi o tem, da bomo iz naborov ukrepov, ki jih je sprejel vrh evropske monetarne unije v nedeljo v Parizu, po potrebi uporabili tiste, ki so primerni za našo situacijo ali ki bodo primerni za našo situacijo. V prihodnjih dneh bodo sledili sestanki tako s finančnim sektorjem, in sicer z bankami, zavarovalnicami in skladi, pa tudi z gospodarstvom, z Gospodarsko zbornico, Obrtno zbornico o tem, kako zagotoviti tisto, kar je najpomembnejše, to pa je normalno funkcioniranje gospodarstva in normalno servisiranje gospodarstva s strani finančnih institucij oziroma finančnega sistema.

Ob tem, ko vsi ugotavljamo, da slovenske banke s slabimi naložbami niso prizadete in da ni kakšnih večjih težav tudi pri funkcioniranju zavarovalništva ali skladov, pa seveda prihaja do težav pri servisiranju gospodarstva z denarjem. Ta servis mora zagotavljati finančni sistem. Zaradi porušenega zaupanja, zaradi stanja, kakršno je bilo na borzi v zadnjih tednih, je ta del funkcioniranja do določene mere bil prizadet tudi pri

nas. Slovenija je seveda del evropskega finančnega sistema, slovensko gospodarstvo je del evropskega enotnega trga in posledica ki nastajajo tam, se v veliki meri prenašajo tudi k nam.

Torej, ključno in najpomembnejše vprašanje je, kako zagotoviti normalno servisiranje slovenskega gospodarstva z denarjem, s finančnim servisom in temu bodo tudi v tem vmesnem času posvečeni vsi ukrepi in vsi napor tako vlade kot tudi vseh ostalih institucij, ki so za to zadolžene. Za to, da bodo ti napor in ukrepi usklajeni, da bodo pravočasni, je bil danes dosežen dogovor o ustanovitvi in delovanju posebne koordinacijske skupine, ki jo bo vodil finančni minister in v kateri bodo predstavniki oziroma predstojniki vseh pristojnih institucij in ki jo do neke mere predvideva tudi zakonodaja.

Dosežen je tudi dogovor, da se bodo sprejemali tisti ukrepi, ki so, oziroma, ki bodo potrebni. Razpravljali smo tudi o tem, ali bi eventualno že na današnji seji vlade bilo poleg spremembe zakona o bančništvu, potrebno sprejeti še kakšen dodaten ukrep. Ocena je bila, da to ni potrebno, da v tem trenutku ni nobenih resnih zahtev po kakršnihkoli dodatnih ukrepih. Še vedno preučujemo nekatere ukrepe, ki so predlagani oziroma ki so dani v ta nabor ukrepov, ki je bil sprejet v nedeljo v Parizu na vrhu evropske monetarne unije in preučujemo tudi nekatere ukrepe, ki so jih na tej podlagi že sprejele nekatere glavne ekonomije evropske monetarne zveze oziroma Evropske unije. Jutri in v četrtek bo Evropski svet skušal podoben nabor ukrepov, kot je bile sprejet, ali pa predlagan ali dan na voljo v nedeljo v Parizu tudi za celotno sedemindvajseterico. To je za nas nekoliko manj pomembno, ker smo člani evropske monetarne unije, je pa seveda pomembno za celotno Evropsko unijo in s tem tudi za Slovenijo, da se ukrepi v Evropski uniji tudi izven evro-območja sprejemajo koordinirano. Bilo je v preteklih tednih nekaj potez v nekaterih državah, ki niso v skladu z evropskimi pogodbami, statutom Evropske centralne banke, in to se sedaj tudi s tem naborom ukrepov, ki je predlagan oziroma dan na voljo, spravlja v enoten okvir.

Toliko na kratko o tem. Javnost bo seveda obveščena o vseh ukrepih, ki jih bomo eventualno sprejeli. Zaenkrat pa je situacija takšna, da poleg te spremembe zakona o bančništvu kakšni resnejši ukrepi, ki bi terjali obravnavo na vladi in posledično seveda tudi odločanje zakonodajalca oziroma državnega zbora, niso potrebni. Če so kakšna vprašanja na to temo, prosim.

MARJA NOVAK (REUTERS): Mene zanima za katere vloge velja to jamstvo? Torej za zasebnike in - rekel je minister - tudi za male podjetnike. Kako boste ta kriterij, katere male podjetnike? In kdaj naj bi bilo to sprejeto v parlamentu in kaj velja vmes? Ali je do tedaj, dokler ni to sprejeto v parlamentu, še vedno veljaven tisti 22.000 limit?

PREDSIEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Ne, ne. Garancija, ki velja, ki je tudi iztožljiva na sodišču, je bila dana, mislim da, 8. oktobra. Na ta datum se nanaša tudi ta zakon in od takrat naprej to jamstvo velja. O tem ni nobenega dvoma. Tudi nismo na novo določali katere vloge so zajete, ker to že določa Zakon o bančništvu. Samo garancije so dane nad 22.000 evrov.

KATARINA FIDERMUC (DELO): Kdo jamči za vloge od 8. oktobra, prosim oziroma kdo je država, ki sta jo omenila guverner in finančni minister 8. oktobra, ko sta napovedala jamstvo države?

PREDSIEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Država je v tem primeru zakladnica oziroma proračun v širšem smislu, če hočete. Kot pa sta onadva tudi zelo jasno povedala, gre tukaj za jamstvo in ne za sredstva, ki jih je potrebno v tem primeru zagotoviti. Gre za sredstva, ki jih bo potrebno kadarkoli zagotoviti, če do tistega, kar skušamo s to garancijo seveda preprečiti, ne pride. Mi smo prepričani in tudi razmere, ki so se izjemno umirile po vseh teh ukrepih in tudi političnih zavezah glede teh garancij, ki smo jih sprejeli, ne samo v Sloveniji, ampak tudi v drugih članicah Evropske unije, Vse to seveda za nazaj potrjuje pravilnost teh ukrepov.

DENIS OŠTIR (POP TV): Gospod Janša, dejali ste, da preučuje še ostale možnosti oziroma preostale ukrepe. Lahko poveste, katere izmed njih oziroma ali tudi nacionalizacijo nekaterih bank, ki imajo najslabšo bilanco?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Ne, tega zadnjega ukrepa ne preučujemo. V tem trenutku ni nikakršnih signalov, da bi bil kjerkoli potreben. S tem, kar bom zdaj dejal, špekuliram. Možno je, da bo potrebno zagotoviti nekatera likvidnostna sredstva, predvsem zaradi nedelovanja medbančniškega trga v Evropi, v kolikor se to ne bo hitro vzpostavilo. Vendar je tudi za to zelo malo možnosti, zaradi tega, ker ukrepi, ki so bili dani na razpolago z odločitvijo vrha Evropske monetarne unije v nedeljo, v Parizu, kot vidite, dajejo rezultate in se to zaupanje obnavlja. To je temeljni pogoj za ponovno vzpostavitev delovanja medbančnega trga.

Na prvi del vašega vprašanja pa lahko odgovorim z deklaracijo, ki je bila sprejeta v nedeljo v Parizu. Vsi nabori, vsi ukrepi iz tega nabora so na voljo tudi slovenskim oblastem in po potrebi jih bomo uporabili. Ampak, kot že rečeno, po temeljitih analizah v zadnjih dneh in tudi po tem posvetovanju danes smo sprejeli odločitev, da v tem trenutku ni potrebe oziroma se je pokazalo, da ni potrebe po tem, da sprejemamo še kakršenkoli dodaten ukrep.

Zdaj bomo šli v mikro skeniranje situacije s pogovori in sestanki s predstavniki gospodarstva in celotnega finančnega sektorja. V kolikor se bo tam pokazalo, da je potrebno sprejeti kakšen konkreten ukrep na tej ravni, ga bomo tudi sprejeli, ampak znotraj nabora, ki je na voljo vsem članicam Evropske monetarne unije.

JANEZ ZALAZNIK (ŽURNAL 24): Mene zanima ali bo sprememba Zakona o bančništvu v zakonodajni postopek poslala vlada in kdaj?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Vlada je to že naredila danes z odločitvijo. Kdaj bo državni zbor obravnaval ta zakon je odvisno od državnega zbora, na nek način pa tudi od priporočil te koordinacijske skupine, ki bo zdaj spremljala situacijo in predlagala morebitne ukrepe. Ni pa to zakon, ki bi ga sprejemali na konstitutivni seji to sredo oziroma jutri. Ni tega predloga.

DENIS SARKIČ (VEST.SI): Gospod premier, na sestanku so bili tudi bodoči morebitni mandatar Pahor, pa gospod Križanič in gospod Gaspari. Po tistem sestanku niso govorili o njihovih predlogih, Ali so imeli kakšne predloge na tem sestanku?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Ta sestanek je bil posvetovalne narave. Šlo je za izmenjavo informacij. Jasno je, da imajo predstojniki inštitucij, kot so Banka Slovenije, Ministrstvo za finance, predsednik Strateškega sveta, več informacij kot ljudje, ki so bili v opoziciji. Vendar pa od jutri naprej nastaja poseben čas, ko obstaja vlada, ki opravlja tekoče posle, imamo pa zakonodajno telo oziroma državni zbor, ki je izvoljen že na podlagi volitev, in ki lahko edini sprejema zakonodajne odločitve. Pravzaprav se je bilo potrebno dogovoriti kako funkcionirati v tem času, v kolikor bi se pokazala potreba, da bo treba takšne odločitve sprejeti. Ker v tem primeru, je potrebno neko politično soglasje o tem, da vlada kot edini kvalificiran predlagatelj tudi v tej situaciji lahko predlaga rešitve, ki jih drugače ne bi mogla, če bi šlo za normalno situacijo. Dogovorili smo se tudi, da bo znotraj te koordinacijske skupine zastopanost takšna, da bo zagotovljeno tudi politično soglasje.

ANDREJA REDNAK (FINANCE): Mene zanima, če je znotraj tega nabora ukrepov, če ste kaj bolj konkretno razmišljali tudi o tem, da bi jamčili za kredite bank, tako kot nekatere druge države?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: V tem trenutku ne razpolagamo z oceno za nobeno od slovenskih bank, da bi bilo stanje takšno, da bi morali poseči tudi po teh ukrepih.

KATJA ŠERUGA (POP TV): Gospod predsednik, ali vi v tem trenutku imate popolno zaupanje v slovenski bančni sistem, če bo ta zakon za neomejena jamstva v kakšnem primeru treba uporabiti, koliko časa bo trajalo, da ga bodo ljudje lahko uveljavljali? To mogoče kot prvo vprašanje. Potem bi pa pritaknila še tole, kako ocenjujete sestavljanje nove levosredinske vlade, tudi odločitev slovenske ljudske stranke, da gre v opozicijo? In danes je bila zadnja seja vaše vlade s polnimi pooblastili, mogoče kakšen komentar na to, morda s kakšnimi občutki recimo mogoče morda prestopate v opozicijo sedaj?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Zdaj, kot vidite, je situacija takšna, da je morala vlada s polno paro delati danes, pa bo verjetno morala, ravno zaradi te situacije, tudi v prihodnjih tednih, vsaj na nekaterih segmentih. Tudi tekočega dela je veliko, tako da, žal, kakšnega velikega počitka ni, čeprav bi si ga želeli. Kar se tiče tega jamstva, gre za zaščito varčevalcev. Gre za številko, ki v primeru teh vlog nad 22.000 evrov dosega nad 10% slovenskega prebivalstva. Skratka ne gre za nekaj posameznikov ali za kakšno interesno skupino. Te vloge so varne oziroma ni časa, v katerem bi si nekdo šele moral zagotoviti to varnost. Ta garancija velja od trenutka, ko sta jo izrekla minister za finance in guverner Banke Slovenije in bo veljala do konca naslednjega leta. Razen, če se ne bo situacija prej spremenila, tako, da bo možno zaradi normalizacije razmer na mednarodnih in domačem finančnem trgu ta časovni rok premakniti naprej. Tudi ostali ukrepi, ki jih bomo eventualno sprejemali, ne gredo v zaščito, kot se je včasih tudi malo v narekovajih pisalo v zadnjih dneh, kapitala. Gredo v zaščito, recimo temu finančne, deloma tudi pravne varnosti, tudi socialne varnosti ljudi. Gre za 100.000, ki imajo svoje naložbe v slovenskih bankah, v zavarovalnicah, v življenjskem zavarovanju, v različnih drugih skladih. Naša prva skrb je, da so ti prihranki varni. Vse ostalo je drugem mestu.

Izven teh usod posameznikov, je naš ključni interes, da slovensko gospodarstvo tudi v teh razmerah, kolikor je možno, tudi normalno funkcionira. Da se ne zgodi, da podjetje, ki ima naročila, tudi v tej situaciji, ko ne more dobiti kreditov za financiranje proizvodnje, teh naročil ne bi mogel izpolniti. V situaciji, ko so banke likvidne, ko ni problemov, bilo nekoliko nenavadno oziroma škodljivo. Zato je naša skrb tudi, da zagotovimo normalno funkcioniranje teh poti, da zagotovimo normalno servisiranje. V takšnih okoliščinah, glede na to, da je Slovenija v tej situaciji v primerjavi z drugimi evropskimi državami – bilo je zelo zanimivo poslušati te razprave v Parizu v nedeljo – Slovenija lahko v tej situaciji s pravočasnim in pravim reagiranjem bistveno, bistveno zmanjša negativne posledice te mednarodne finančne krize. Predvsem gre v našo koristno dejstvo, da je Slovenija druga najmanj zadolžena država v Evropski uniji in da imamo že do 60% BDP, kar je maastrichtska meja, še veliko manevrskega prostora znotraj katerega lahko zagotavljamo normalno funkcioniranje finančnih institucij, likvidnost bank, zavarovalnic in ostalih. So številne države, ki te možnosti nimajo in seveda so tudi države, ki so daleč preko neke črte, ki se počasi bližajo stanju, ki se mu pravi bankrot.

Slovenija lahko s pametnim ukrepanjem v tej situaciji računa na to, da bo, ko se bo situacija normalizirala, ko se bo stanje normaliziralo, napreduje bistveno prej kot tiste države, ki bodo morale iti zdaj v zadolževanje preko vsake meje.

KATJA ŠERUGA (POP TV): Komentar na sestavljanje nove vlade?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Komentarje prepuščam vam.

JULIJA KOČAR (TV SLOVENIJA): Mene pa zanima ali je vlada danes govorila tudi o usodi uprave DARS-a? Uprava slučajno ostaja, ne ostaja in seveda argument zakaj ostaja ali ne?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Vlada je danes dokončala razpravo, ki smo jo začeli že na dveh prejšnjih sejah in se odločila, da ne sprejme ponujenega odstopa uprave DARS-a. Razlogov za to je več. Ključen je v tem, da želimo zagotoviti, da projekti, ki so v teku, normalno tečejo dalje in da želimo na nek način dati priznanje tudi upravi, ki je kljub nekaterim napakam, ki so bile narejene, vendarle presekala s

prejšnjo situacijo in začela ravnati tako, kot je potrebno za to, da bo gradnja avtocestne infrastrukture racionalna, pravočasna in da ne bo prihajalo do zgodb, kakršnim smo bili priča v prejšnjih letih.

DENIS SARKIČ (VEST.SI): Gospod Janša, zanima me... Ko ste leta 2002/04 sestavljali vi vlado, ste povabili na pogovore vse stranke. Zdaj se dogaja na drugi strani, da so povabili le nekatere. Vaša stranka je že dala nekakšno izjavo za javnost, da je to nek drugačen sistem, kot se je napovedoval in da se gre v preteklost. Pa me zdaj vseeno zanima, ali vi pričakujete, da boste lahko z novo, morebitno levosredinsko vlado ali levo vlado, kakorkoli, lahko sodelovali kot prvak stranke, ki je v bistvu v opoziciji? Ali vas bodo verjetno tudi vabili na kakšne sestanke, pogovore o kakšnih pomembnih zadevah v Sloveniji?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Počakajmo in bomo videli. Pravzaprav ste v prvem delu vprašanja odgovorili na drugo, tako da ...

DENIS SARKIČ (VEST.SI): Ampak zanima me vaše mnenje. Ste imeli takšen vtis, saj ste danes že imeli nekak drugi sestanek s Pahorjem? Imate občutek, da bosta lahko sodelovala, vi v opoziciji, on v koaliciji, v vladajoči funkciji?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Torej, iniciativo za današnji sestanek sem dal jaz. Kljub temu, da je nek vmesni čas, kjer bi mi lahko mirno dvignili roke in rekli, da vlada nima popolnih pooblastil, če nam kdo kaj predlaga, bomo to naredili v korist države, ne ravnamo tako. Vemo, kje so nevarnosti časa, ki prinaša številne izzive, ki zahteva sprotne reakcije in se odgovorno obnašamo. Kako bo ravnala morebitna bodoča vlada bomo presojali, ko bo. Jaz mislim, da je važno, da smo danes ugotovili nek dogovor o tem, kako funkcionirati v tem vmesnem času za situacije, ki niso normalne. Svetovna finančna kriza je nekaj, kar se običajno ne dogaja, ko se v Sloveniji sestavlja nova vlada. Zdaj je to prvič. Tudi ukrepi, ki jih sedaj sprejema Evropa so v znatni meri takšni, kot se do sedaj niso sprejemali ali kot doslej niso bili na voljo in temu skušamo prilagoditi delovanje tudi v tem vmesnem času.

JULIJA KOČAR (TV SLOVENIJA): Na kratko prosim, pravkar so mi sporočili, da je Evropska komisija preučila in zavrnila prošnjo Slovenije za podaljšanje roka glede vinjet, pa me zanima vaš komentar?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Po tem, kar je ugotovila Evropska komisija, je skoraj očitno, da bo potrebno uvesti vinjete tudi za krajši čas. Vendar to ne pomeni, da je potrebno zaradi tega karkoli bistveno spreminjati. Po teh mesecih, odkar velja ta vinjetni sistem, je popolnoma jasno, da je finančno vzdržen, in da ga tudi vinjeta za krajši čas, za določen del tranzita, kjer so na voljo seveda različni razponi, ki jih bo potrebno izračunati, ne destabilizira oziroma ne poruši. Ta dilema je danes bistveno, bistveno manjša, kot je bila pred časom, preden je bil ta sistem sploh uveden in smo tvegali. Smo tvegali na podlagi izračunov, ki so bili na voljo. Na podlagi njih niso le izračuni, so tudi sredstva, ki so bil zbrana s tem sistemom in se točno vidi, koliko je dodatnega manevrskega prostora.

JULIJA KOČAR (TV SLOVENIJA): In kdaj bi lahko uvedli vinjete za krajše obdobje?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Ne, gre za spremembo, ki jo bo, če bo potrebno narediti, potrebno narediti za naslednje leto. Z letošnjim letom mislim, da je stvar zaključena.